

พัฒนาชีวิตพิชิตความอยู่รอด

(จากโครงการ สานตะกร้าเส้นพลาสติกอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ : ภาณี พักเขียว)

วิเชียร วชิรเสรีชัย

อาจารย์ประจำ คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

บทคัดย่อ

ภาณี พักเขียว ทำโครงการสานตะกร้าเส้นพลาสติกอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ ผลที่ได้รับจากการปฏิบัติโครงการคือ สานตะกร้าเส้นพลาสติกอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ การปลูกต้นมะขาม และต้นยูคาลิปตัส สำหรับเก็บผลผลิตและแปรรูปผลผลิตสร้างมูลค่าเพิ่ม ใช้แผนชีวิต แผนอาชีพ แผนสุขภาพ แผนการเงิน จัดการเวลาอย่างเป็นระบบ ชีวิตสมดุลงด ตอบสนองต่อการดำรงตนอย่างมีแบบแผน สร้างสรรค์ชีวิตที่ดี มีความสุขให้กับตนเอง ครอบครัว และชุมชน ยังสามารถช่วยเหลือชุมชน สังคม เช่น งานจิตอาสาต่าง ๆ อาทิ เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในตำแหน่งประธาน อ.ส.ม. หมู่บ้าน สตรีแม่บ้าน อาสาพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์ คุรุบัญญัติ วิทยากรสอนอาชีพคนในหมู่บ้าน เพื่อนำความรู้ไปประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ ภาณีมีความเชื่อมั่นว่า “ทำวันนี้ให้ดีที่สุด จะไม่หยุดถ้ายังไม่พบความสำเร็จ” สร้างวินัยตนเอง “เป็นคนมุ่งมั่น ขวนขวาย มีความพยายาม ผลักดันตนเองให้ก้าวไปข้างหน้า ขยันหมั่นเพียรรักครอบครัว” ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องด้วยการ “คู่มือ อ่านหนังสือ พูดคุย” ทำให้ภาณีเกิดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปพัฒนาชีวิตเพื่อพิชิตความอยู่รอดและมั่นคง

ความเป็นมา

การเรียนรู้ทั้งในและนอกรั้วมหาวิทยาลัยชีวิต หรือสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน เป็นความรู้ที่เกิดจากการที่ผู้เรียนรู้ได้แสวงหาด้วยตนเอง รวมถึงจากประสบการณ์ของตนเองร่วมด้วย แต่สิ่งสำคัญคืออาจารย์ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ได้ให้แนวความคิดในการเรียนรู้ของแต่ละรายวิชา เครื่องมือและวิธีการในการศึกษาค้นคว้า ที่จะเชื่อมโยงความรู้ที่มีอยู่อย่างหลากหลายเข้าด้วยกันเป็นโครงการของผู้เรียนเอง

จุดเริ่มต้นของการเรียนรู้อยู่ที่การใฝ่รู้ตามความใฝ่ฝันของผู้เรียนเอง ทั้งด้านชีวิต ด้านสุขภาพ ด้านอาชีพ ด้านการเงิน และด้านเวลา ของภาณี พักเขียว ที่ก่อนเข้ามาเรียนใน ม.ชีวิต มีสุขภาพร่างกายที่ไม่

แข็งแรง รวมถึงอาชีพและรายได้ไม่เกิดความมั่นคง การจัดการชีวิตของตนเองยังไม่เป็นระบบระเบียบ จึงมีความไฝ่ฝัน

ด้านชีวิตและครอบครัวของภาณี ยังคงรอคอยความสมบูรณ์แบบ แต่ดูเหมือนว่าสิ่งที่ภาณีคิดและทำ ยังคงเป็นภาระของแม่คนหนึ่งที่ต้องการให้ทุกคนในครอบครัวมีความสุขกินดีอยู่ดี และมีความสุขร่วมกัน จึงมองว่าการที่จะทำให้ทุกคนในครอบครัวได้พึ่งพาตนเองได้ คือสิ่งสำคัญที่ทุกคนจะอยู่รอด

“อยากมีครอบครัวที่อบอุ่นดูแลบุคคลในครอบครัว ตลอดจนการทำหน้าที่มารดาให้ทุกคนในครอบครัวอยู่อย่างมีความสุข พยายามฝึกทุกคนให้มีการพึ่งพาตนเอง โดยทำให้ดูเป็นตัวอย่าง และมีงานด้านจิตอาสาช่วยเหลือสังคม ในระดับอำเภอและระดับจังหวัดเพื่อเป็นประโยชน์ต่อชุมชนเท่าที่สามารถทำได้”

ด้านสุขภาพของภาณีไม่เอื้ออำนวยในการใช้ชีวิตอย่างเป็นปกติสุขเท่าที่ควร แต่ด้วยความพยายามที่จะดูแลตนเอง หวังว่าจะต้องนำพาครอบครัวให้มีความสุขอยู่รอดในชีวิตและสังคมได้นั้น เป็นสิ่งที่คาดหวังและต้องการให้เกิดกับทุกคนในครอบครัว

การที่ได้เรียนรู้ใน ม.ชีวิต ยังทำให้เห็นถึงคุณค่าการใช้ชีวิตมากขึ้น โดยเฉพาะการดูแลสุขภาพร่างกายของตนเอง และเพียงหวังว่าทุกคนในครอบครัวก็จะเห็นถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพพร้อมด้วย พร้อมได้รับกำลังใจจากคนในครอบครัว และอาจารย์ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมการทำแผนสุขภาพ การดูแลสุขภาพให้สามารถใช้ชีวิตประจำวันได้ตามปกติสุข การที่ได้เรียนรู้และได้อยู่กับครอบครัว ถือว่าเป็นยาทางใจให้สามารถก้าวเดินไปข้างหน้าอย่างไม่หวาดหวั่น

“ข้าพเจ้าเป็นคนที่สุขภาพไม่แข็งแรงเป็นโรคโลหิตจางโดยเฉียบพลัน ซึ่งเป็นความผิดปกติของเกล็ดเลือด จำเป็นต้องให้เลือดเดือนละ ๒ ครั้งข้าพเจ้ามีความจำเป็นที่ต้องขาดเรียนบ่อยมากจึงมีความตั้งใจที่จะทำแผนสุขภาพของตนเอง โดยได้กำลังใจจากลูกๆ ครอบครัวตลอดจนอาจารย์ช่วยแนะนำและติดตามอย่างใกล้ชิด”

ด้านอาชีพของภาณีที่มุ่งไปกับการลงทุนทำไร่มันสำปะหลัง หวังว่าจะได้ผลกำไรที่มาก แต่ทางตรงกันข้ามกลับไม่ได้ตั้งใจหวัง เธอมีความคิดที่จะเพิ่มเติมการลงทุนด้วยการปลูกต้นยูคาและต้นมะขาม ดูเหมือนว่าจะปลูกพืชเชิงเดี่ยว แต่มีตัวเลือกเพิ่มขึ้น และเห็นช่องทางหารายได้เพิ่มจากการสารตะกั่วเส้นพลาสติกขาย

“อาชีพเดิมข้าพเจ้าทำไร่มันสำปะหลัง ลงทุนมากแต่ได้รับผลประโยชน์น้อยมาก จึงตั้งใจทำในสิ่งที่ลงทุนแล้วได้ผลระยะยาว อาทิเช่น การปลูกต้นยูคาและปลูกต้นมะขาม เพื่อนำผลผลิตมาขายและได้รับผลประโยชน์ระยะยาว และสร้างอาชีพโดยการเรียนรู้การสานตะกร้าจึงวางแผนโครงการสานตะกร้าเส้นพลาสติกอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ซึ่งข้าพเจ้าหวังว่าจะเป็นอาชีพหลักในอนาคต”

เมื่อภาณีได้เรียนรู้และลงมือทำอาชีพเสริม และคาดหวังว่าจะเป็นอาชีพหลักที่สร้างรายได้ต่อไปในอนาคต อย่างการสานตะกร้าเส้นพลาสติกขาย เห็นได้ว่าการทำทั้งอาชีพหลักและอาชีพเสริม มีรายได้เข้ามาในครอบครัว มีเงินเก็บออมเพิ่มขึ้นจากการทำการเกษตรและการจักสาน

“ความตั้งใจของข้าพเจ้าตั้งใจต่ออาชีพหลักและอาชีพเสริมเพื่อให้มีรายได้พอกินพอใช้ในครอบครัว และมีเงินออมไว้ใช้เมื่อสูงวัย”

ด้านการเงินของภานีดูเหมือนว่าจะไปได้ดี จากการศึกษาที่ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองและการเรียนรู้อาชีพ ๔ แผน ตามการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของ ม.ชีวิต ยิ่งทำให้ภานีเกิดความเชื่อมั่นและมั่นใจว่าจะนำพาชีวิตตนเอง และครอบครัวอยู่รอด และมีความสุขได้

เมื่อมีสิ่งต่าง ๆ เข้ามาในชีวิตของภานี ให้ได้คิดได้ลงมือทำเพิ่มมากขึ้น สิ่งสำคัญต่อไป คือการจัดการด้านเวลา ให้ชีวิตเกิดความสมดุล มีเวลาทั้งการดูแลสุขภาพตนเอง การทำงาน การใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว และสร้างรายได้ ลดรายจ่ายให้เกิดขึ้นในครอบครัว การจัดการเวลาของตนเองยังต้องบริหารเวลาให้ดีที่สุด

“เดิมไม่มีการวางแผนนี่ก็อยากทำอะไรก็ทำ มีความตั้งใจที่จะบริหารเวลาให้กับครอบครัวการงานอาชีพและสังคมให้ดีที่สุด”

ความมุ่งมั่นและความตั้งใจของภานี ที่นึกคิดอยากทำตามหัวใจตนปรารถนา เพียงหวังให้ตนเองและครอบครัวอยู่ดีมีสุข และอยู่รอดท่ามกลางกระแสสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ทำให้รับรู้และเข้าใจถึงคุณค่าของเวลาที่มีอยู่ ยิ่งต้องให้ความสำคัญ และใช้เวลาให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมที่ตนอยู่

เมื่อได้ทบทวนและพิจารณาถึงปัญหาที่เกิดประกอบกับความใฝ่ฝันของภานี นำไปสู่การเรียนรู้ที่ ม.ชีวิต ที่จะพลิกชีวิตเพื่อพัฒนาชีวิตตนเองเพื่อความอยู่รอดท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคม ลำดับเหตุการณ์ ประสบการณ์ชีวิตของตนเอง และความรู้จากกระบวนการจัดการเรียนรู้ สู่การทำโครงการงานสานตะกร้าเส้นพลาสติกอาชีพเสริมเพิ่มรายได้

ความคาดหวังจากการทำโครงการที่ภานีคาดหวังไว้คือ “เพื่อให้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสามารถนำวุฒิการศึกษาไปใช้ให้ตรงเป้าหมายในท้องถิ่น” สะท้อนให้เห็นถึงการเรียนรู้ของภานีที่มีต่อสาขาวิชาการพัฒนาชีวิตและชุมชนแบบบูรณาการ ที่จะยังประโยชน์การทำงานให้กับชุมชนท้องถิ่นตนได้

ภานีมีกระบวนการคิดที่จะทำโครงการ “เพื่อให้มีความรู้การพัฒนาชีวิตนำไปใช้กับครอบครัวและอาชีพ” ที่ให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ที่จะสามารถพัฒนาชีวิตระหว่างเรียนได้ พร้อมทั้งจะนำความรู้ไปปรับใช้ในการดูแลครอบครัว ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญที่จะทำให้เกิดความมั่นคงทางรายได้ สู่ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

งานจักสานตะกร้าเส้นพลาสติกของภานี ที่ได้ไปเรียนรู้มากับบุคคลที่ชำนาญอย่างคุณมาลัย วัฒนวรรณ ที่เป็นผู้สร้างโอกาสสร้างอาชีพเสริมให้ภานี “เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้นเสริมอาชีพเดิมของครอบครัว” การมีภาระและความรับผิดชอบในครอบครัวเป็นสิ่งที่ภานีคำนึงถึงตลอด เพียงหวังเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของลูก ๆ

ถึงแม้สุขภาพร่างกายที่ดูเหมือนจะไม่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิต แต่ด้วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยเฉพาะการทำแผนสุขภาพ เพราะรู้ปัญหาสุขภาพของตนเองตั้งแต่ต้น ไม่มองว่าเป็นอุปสรรคของชีวิตที่จะดำรงตนและใช้ชีวิตเพื่อประกอบอาชีพ ทำโครงการนี้ “เพื่อให้สุขภาพร่างกายและจิตใจแข็งแรงและปลอดภัย”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาชีวิตในด้านความเป็นอยู่ของครอบครัว
๒. เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว
๓. เพื่อให้สุขภาพร่างกายและจิตใจแข็งแรงและปลอดภัย

องค์ความรู้ที่ใช้ในการทำโครงการ

๑. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การดำรงชีวิตในปัจจุบันที่ต้องคำนึงถึงเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี ที่มีสภาพการเปลี่ยนแปลงไปตามพลวัตของสังคมไทยและสังคมโลก แต่เหนือสิ่งอื่นใดคือชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี และต้องอยู่รอดในสังคม ภาณิดได้ใช้ “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในชีวิตและโครงการ

๒. หลักการตามภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภาณิดมีความเข้าใจในความเชื่อของตนเองที่ได้มาจากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เชื่อได้ว่าการประกอบอาชีพต่าง ๆ มีการถ่ายทอดความรู้ต่อ ๆ กันมาจวบจนปัจจุบัน จึงนำ “หลักการตามภูมิปัญญาท้องถิ่น” มาเป็นฐานของความรู้สู่การพัฒนาอาชีพของตนเองทั้งการทำการเกษตร และการจักสานตะกร้า

๓. เทคนิคผสมผสานจากผู้ผลิตและผู้บริโภค

เมื่อการประกอบอาชีพที่ต้องคำนึงถึงหลักการตลาดและความต้องการของลูกค้า ภาณิดมองว่า “หลักการเทคนิคผสมผสานจากผู้ผลิตอื่น ๆ และผู้บริโภค” มีความจำเป็นเช่นกันที่ต้องทำตามความต้องการของลูกค้า เพื่อให้ซื้อขายคล่อง

๔. หลักการฝึกอาชีพของการศึกษานอกระบบ

ความรู้ไม่มีที่สิ้นสุด ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนก็สามารถที่จะเรียนรู้ได้ หากถ้าใจของตนเองไม่หยุดที่จะเรียนรู้ ภาณิดจึงใช้ “หลักการฝึกอาชีพของการศึกษานอกระบบ” เข้ามามีส่วนประกอบการทำโครงการ ให้มีความหลากหลายทางการเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจในการประกอบอาชีพ ที่จะทำให้เกิดความราบรื่นได้

๕. หลักการจากแหล่งข้อมูลในสื่ออินเทอร์เน็ต

รวมถึง “หลักการจากแหล่งข้อมูลในสื่ออินเทอร์เน็ต” ที่ยุคปัจจุบันนี้เป็นยุคดิจิทัล การเรียนรู้สามารถใช้พื้นที่ในโลกออนไลน์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การสร้างการเรียนรู้ที่ดีคือการค้นคว้าหาความรู้อย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อตอบสนองเป้าหมายของชีวิตที่ได้กำหนดไว้ เป็นสิ่งที่ภาณิดความหวังไว้แต่แรกเริ่ม

วิธีการดำเนินโครงการ

ภาณี พักเขียว ได้ใช้แผน ๔ แผน เพื่อขับเคลื่อนโครงการของตนเอง ประกอบด้วย แผนอาชีพ แผนการเงิน แผนสุขภาพ และแผนเวลา

๑. แผนอาชีพ

โครงการสานตะกร้าเส้นพลาสติกอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ ภาณีได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนสามารถปรับปรุงแก้ไข สานผลิตภัณฑ์รูปแบบต่าง ๆ ได้หลากหลายตามความต้องการของตลาด และพัฒนาตนเองให้กลายมาเป็นวิทยากรสอนสานตะกร้าเส้นพลาสติกให้กับชุมชนและผู้สนใจ

สิ่งที่ภาณีคิดและทำนั้น ได้สร้างความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่งและคิดต่อไปในอนาคตว่าจะต่อยอด โดยการปรับเปลี่ยนวัสดุ รูปแบบ โดยสร้างกลุ่มที่สนใจเพื่อพัฒนางานจักสานให้มั่นคง และคิดไปถึงการทำรายได้ให้กับครอบครัว สร้างอาชีพให้กับครอบครัวเพื่อความมั่นคงและการอยู่รอดในสังคม

ภาณีมีความมุ่งมั่นพิถีพิถันในการเลือกมาตรฐานของเส้นพลาสติกดูขนาดคุณภาพ ดูแบบว่าเส้นแบบไหนเหมาะสม เลือกร้าน และดูราคา อุปกรณ์ กรรไกร เข็ม เป็นต้น เพื่อการจักสานตะกร้าเส้นพลาสติกตามความต้องการของลูกค้า ออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ อย่างฝาชีปิดกับข้าว ที่ใส่แก้วเยติ ตะกร้าใส่ของทำบุญ กระเป๋า เป็นต้น

นอกจากมีอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว ทำให้ครอบครัว มีความสุข มีรายได้และยังได้นำความรู้สู่ชุมชนด้วยการเป็นวิทยากรสอนสานตะกร้าให้กับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) แบ่งปันความรู้ให้กับชุมชน เพื่อมีรายได้เสริมให้กับครอบครัวอีกด้วย หลังจากที่ภาณีได้เริ่มต้นทำในตอนแรกไปนั้น ทำไม่ค่อยได้ ทำไม่สวย ทำไม่ตี ลองผิดลองถูกอยู่หลายครั้งกว่าจะสำเร็จออกมาเป็นรูปแบบตะกร้าเส้นพลาสติกได้ เพราะว่าถ้าการทำงานนั้นอยู่ที่ความพอดีต้องกะและคาดคะเนจะต้องมีความพอดีของน้ำหนักมือของตนเองด้วย

๒. แผนการเงิน

ภาณีได้นำแผนการเงินมาใช้ในชีวิตประจำวันจนเป็นนิสัยโดยมีหลักการ คือ อดออมประหยัด พึ่งตนเอง รายรับที่ได้รับจะนำมาจัดสรรคือ ใช้จ่ายในครอบครัวโดยลงบัญชีครัวเรือน หยอดกระปุกเก็บไว้เป็นค่าเรียนของข้าพเจ้า และหยอดกระปุกเก็บไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการเรียนของลูก

ภาณีมีรายได้เสริมจากการเป็นวิทยากรสอนสานตะกร้า สอนการทำไม้กวาดจากดอกหญ้า ทำให้การเงินในครอบครัวไม่สะดุด สามารถอยู่ได้อย่างมีความสุข ในอนาคตภาณีคาดหวังว่าจะมีเงินออมมากขึ้น และได้สอนทุกคนในครอบครัวรู้จักใช้เงินให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ที่มีค่าครองชีพค่อนข้างสูงในปัจจุบัน

๓. แผนสุขภาพ

จากการที่ภาณีเป็นโรคโลหิตจางโดยเฉียบพลัน ทำให้ตนเองเปลี่ยนแนวความคิดรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ครบ ๕ หมู่ เน้นการบำรุงและอาหารที่สร้างเกล็ดเลือด ออกกำลังกายตามสภาพร่างกายที่จะรับได้ มีโอกาสในการดูแลสุขภาพตนเอง สร้างวินัยในการออกกำลังกาย สุขภาพแข็งแรงสามารถเรียนและทำงานได้ตามปกติ

๔. แผนเวลา

เมื่อภาณิทรบาทหลักในการจัดการเวลา คิดว่าให้ลำดับสิ่งใดสำคัญก่อน สิ่งใดรอได้ ทำให้จัดการเวลาได้อย่างเหมาะสม ไม่ผลัดวันประกันพรุ่ง วางแผนไว้ล่วงหน้า ตรงต่อเวลา และจะสามารถทำงานได้หลายสิ่งหลายอย่าง ยังมีเวลาเหลือที่จะให้เวลาส่วนตัวของตนเอง

ผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการ

ภาณิได้ผ่านกระบวนการทำโครงการที่มีเครื่องมือและวิธีการจัดทำอย่างเป็นระบบ ที่สอดคล้องกับการพัฒนาชีวิตและชุมชนแบบบูรณาการ ทำให้ภาณิมีผลของเปลี่ยนแปลงด้านชีวิต สามารถแบ่งเวลาให้ครอบครัว ดูแลมารดา สามี และลูก ๆ ให้อยู่ดีมีความสุข ตั้งแต่ระหว่างเรียนเป็นต้นมา จะเห็นได้ถึงพัฒนาการเปลี่ยนแปลงด้านชีวิตที่จัดการเวลาได้อย่างสมดุล

๑. ผลผลิต

มีอาชีพหลักในการสานตะกร้าตามสั่งและมะขามเปียกเป็นอาชีพเสริม ด้านการเงินลดค่าใช้จ่ายมีระบบการออมเงินทำให้มีเงินใช้ในครอบครัวไม่มีหนี้สิน ด้านสุขภาพแข็งแรงขึ้นกว่าเดิมมาก ๆ โดยสามารถไปทำงานได้ปกติ ด้านเวลา บริหารเวลารู้จักเลือกว่าสิ่งใดสำคัญรีบด่วน สิ่งใดรอได้ทำให้เขาจ้างทำงานทุกอย่างมีสติและมีความสุข

๒. ผลลัพธ์

มีรายได้จากผลผลิตปีละครึ่ง รายได้สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ การทำไร่มันสำปะหลังจะทำการกันตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ รวมแล้วใช้ระยะเวลาในการทำประมาณ ๙ - ๑๑ เดือน จากนั้นก็จะมีเวลาว่างรอเพื่อให้ถึงฤดูกาลการทำไร่ต่อไป

นอกจากทำไร่แล้วภาณิยังเป็นอาสาสมัครในหมู่บ้าน เช่น อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน สตรีอาสาประจำหมู่บ้าน อาสาสมัครพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์ อาสาสมัครชุมชน เป็นต้น การทำงานร่วมกับชุมชนที่ได้รับโอกาสจากภาครัฐให้เข้าร่วมฝึกอบรมและเรียนรู้กับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กศน.แรงงาน เป็นต้น

ภาณิใช้เวลาในการสานตะกร้าประมาณ ๑ - ๒ วัน ขึ้นอยู่กับขนาด ลวดลาย และวัสดุ จำหน่ายเริ่มต้นที่ใบละ ๑๐ บาท จนถึง ๕๐๐ บาท ตามขนาดและรูปแบบ จะได้กำไรใบละ ๖๐ เปอร์เซ็นต์จากยอดขายวัสดุที่ใช้นั้นได้สั่งซื้อมาจากโรงงาน รายได้พอเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัวได้พอสมควร แต่ที่สำคัญได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

๓. ผลกระทบ

ปัญหาและอุปสรรคที่ประสบพบเจอคือการตลาดเพราะว่าการขายนั้นหาตลาดยากมากแล้วที่สำคัญคู่แข่งล้วนแล้วแต่มีฝีมือดี ๆ และสวยงามมากเพราะว่าในปัจจุบันนั้นต้องทำตามแบบและรูปลักษณะของลูกค้าที่สั่งเพียงอย่างเดียว หากทำแบบซ้ำและทำสะสมไว้จะมีปัญหาเกี่ยวกับการที่ขายไม่ได้ หรือลูกค้าไม่ต้องการ

การแก้ปัญหาของภาณิคือต้องศึกษาในเรื่องของตลาด ให้แน่ชัดถึงความต้องการของฐานลูกค้าก่อน เพื่อกำหนดรูปแบบและรูปทรง ที่ไม่เหมือนและซ้ำกับของคนอื่น และตอบสนองลูกค้าแต่ละช่วงวัยที่ตอบสนองต่อความต้องการใช้งาน

การสังเคราะห์องค์ความรู้ที่เกิดขึ้น (เกิดองค์ความรู้อะไรบ้าง)

๑. การใช้แผน ๔ แผน (แผนอาชีพ แผนการเงิน แผนสุขภาพ แผนเวลา) ในการพัฒนาชีวิตของตนเอง และครอบครัว มีการจัดการครอบครัวอย่างเป็นระบบ

๒. การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมให้กับตนเองอย่างไม่หยุดนิ่ง เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ และต่อยอดความรู้จากการที่ได้เรียน ม.ชีวิต

๓. การทำงานเพื่อชุมชนเป็นการสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ ให้เกิดขึ้นในชุมชนที่ตนเองอยู่ ที่ใช้ความรู้ในการพัฒนาชุมชนผ่านการทำงานด้านสังคม

สรุปผลการทำโครงการ

ภาณิ พักเขียว ทำโครงการสานตะกร้าเส้นพลาสติกอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ พร้อมกับการทำการเกษตร ที่ทำควบคู่คือการปลูกต้นมะขาม และต้นยูคาลิปตัส สำหรับเก็บผลผลิตและแปรรูปผลผลิตสร้างมูลค่าเพิ่ม อันเกิดจากการเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง ที่มีองค์ประกอบจากประสบการณ์ของตนเอง การจัดการกระบวนการเรียนรู้ของ ม.ชีวิต ที่ใช้โครงการเป็นฐานการพัฒนาชีวิตและชุมชนแบบบูรณาการ โดยใช้แผนชีวิต แผนอาชีพ แผนสุขภาพ แผนการเงิน ที่ต้องมีการจัดการเวลาอย่างเป็นระบบ ให้ชีวิตสมดุล ตอบสนองต่อการดำรงตนอย่างมีแบบแผน ที่สร้างสรรค์ชีวิตที่ดี มีความสุขให้กับตนเอง ครอบครัว และชุมชน ความรู้ที่เกิดจากผู้เรียน จากการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ที่ค้นหาศักยภาพและพัฒนาศักยภาพให้ก่อเกิดรายได้ เลี้ยงปากท้องทั้งตนเองและครอบครัวให้มั่นคงและอยู่รอดได้ อีกทั้งยังสามารถช่วยเหลือชุมชน สังคม เช่น งานจิตอาสาต่าง ๆ อาทิ เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในตำแหน่งประธาน อ.ส.ม. หมู่บ้าน สตรีแม่บ้าน อาสาพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์ ครูบัญชี วิทยากรสอนอาชีพคนในหมู่บ้าน เพื่อนำความรู้ไปประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ ภาณิมีความเชื่อมั่นว่า “ทำวันนี้ให้ดีที่สุด จะไม่หยุดถ้ายังไม่พบความสำเร็จ” เมื่อการพัฒนาชีวิตของตนเองไปในทิศทางที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องย่อมที่จะส่งผลให้ตนเองประสบความสำเร็จกับสิ่งที่ทำ ประกอบกับการสร้างวินัยตนเอง “เป็นคนมุ่งมั่น ขวนขวาย มีความพยายาม ผลักดันตนเองให้ก้าวไปข้างหน้า ขยันหมั่นเพียรรักครอบครัว” ทำให้นำพาชีวิตไปสู่ความอยู่รอดของสังคม แต่สุดท้ายสิ่งที่คงมีต่อไปคือการเรียนรู้ที่ไม่มีที่สิ้นสุด การค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องด้วยการ “ดูทีวี อ่านหนังสือ ฟุดคุ้ย” ทำให้ภาณิเกิดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปพัฒนาชีวิตเพื่อพิชิตความอยู่รอดและมั่นคง

การอภิปรายผล

การเรียนรู้สู่การปฏิบัติของภานียึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง “เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับทุกคนและทุกองค์กร เพราะเป็น เศรษฐกิจที่มุ่งเน้นความพอประมาณ ทำอะไรไม่เกินตัว กินพอดีอยู่พอดี ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น” (ศุภการ สิริไพศาล, อภิชิตมหาราชเสนา และวิเชียร วชิรเสรีชัย, ๒๕๖๔, หน้า ๔๓) การปฏิบัติโครงการเพื่อพัฒนาชีวิตและชุมชนของตนเอง รวมถึงการดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีความสุขทั้งทางกายและทางใจ “กายกับใจต้องสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม สุขภาวะจะสำเร็จได้ต้องพัฒนาจิตใจและปัญญา” (ศิริพงษ์ อุ๋นทรพันธุ์ และสัมพันธ์ พลภักดิ์, ๒๕๖๑, หน้า ๓๕๗) ภานีเรียนรู้และพัฒนาอาชีพให้ก่อเกิดรายได้เลี้ยงดูครอบครัว และจัดการกับครอบครัวอย่างเป็นระบบ เมื่อเกิดปัญหาทั้งการดำรงชีวิตและการทำงานสามารถแก้ไขปัญหาชีวิตได้อย่างมีความสุขและอยู่รอด “การจัดการชีวิตทำได้โดยการฝึกฝนการแก้ปัญหาและจัดการอารมณ์ความเครียดอย่างถูกวิธี” (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, ม.ป.ป., หน้า ๕) ภานีเกิดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปพัฒนาชีวิตเพื่อพิชิตความอยู่รอดและมั่นคง

ข้อเสนอแนะในการนำไปประยุกต์ใช้

๑. ส่งเสริมการขายตะกร้าเส้นพลาสติกผ่านช่องทางตลาดดิจิทัล
๒. สร้างคู่มือการสานตะกร้าเส้นพลาสติกอย่างสร้างสรรค์
๓. จัดฝึกอบรมและให้ความรู้การสร้างรายได้เสริมจากการสานตะกร้าเส้นพลาสติก

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม โดยกองส่งเสริมผู้ประกอบการและธุรกิจใหม่. (ม.ป.ป.). ผู้ประกอบการยุคใหม่ทำอย่างไรจึงจะสำเร็จ. กรุงเทพฯ : เมจิกเพลส.

ศิริพงษ์ อุ๋นทรพันธุ์ และสัมพันธ์ พลภักดิ์. (๒๕๖๑). การบริหารจัดการการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ชุมชนของจังหวัดนครนายกตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย, ๑๑(๒), ๔๔๑-๔๕๕.

ศุภการ สิริไพศาล, อภิชิตมหาราชเสนา และวิเชียร วชิรเสรีชัย. (๒๕๖๔). เอกสารประกอบการสอนวิชาการจัดการเศรษฐกิจสร้างสรรค์. สมุทรสงคราม : คณะศิลปศาสตร์สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน.
